

information, functional-competent); the methodical aspects of formation of professional competence of teachers of out-of-school educational institutions in the context of moral formation of elementary school students, in particular, active forms of creative interaction with teachers are outlined and characterized (problem-methodical seminars, meetings of problem groups, round tables, consultations (individual and group), interactive educational, cognitive, and training sessions), the technology of organizing discussions in the context of solving a specific problem is disclosed; active forms of work with teachers, which were introduced by the author during experimental and experimental work, has been proposed in the paper.

Keywords: professional competence of teachers, out-of-school educational institution, moral education, junior schoolchild, active forms of work with teachers.

Стаття надійшла до редакції 9.10.2017

К. О. Журба

АКТИВНІ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ВИХОВАННЯ СМИСЛОЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКОЛЯРІВ ОСНОВНОЇ І СТАРШОЇ ШКОЛИ У ПОЗАКЛАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті висвітлено активні та інтерактивні форми та методи виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної та старшої школи в позакласній діяльності. Виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної та старшої школи є важливим напрямом підготовки дітей до життя та їх самореалізації. Схарактеризовано позакласну діяльність як таку, що володіє значним потенціалом і можливостями з виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної та старшої школи. Доведено, що активні форми й методи використовуються з метою активізації виховної діяльності, інтерактивні – ґрунтуються на суб'єкт-суб'єктній взаємодії учасників виховного процесу та носять пізнавальну й соціальну спрямованість. Організація та проведення інтерактивних форм роботи поєднує життєві компетенції, смислотворчість, свободу вибору та рефлексію. У статті розкрито такі форми роботи як: виховні години, етична бесіда, сократівська бесіда, дискусії, міні-дискусії, сюжетно-рольові та ділові ігри й методика їх підготовки і проведення, доцільність використання.

Ключові слова: смисложиттєві цінності, активні та інтерактивні форми й методи, учні основної та старшої школи, позакласна робота.

Постановка проблеми. Перед українською молоддю постають нові виклики, які неможливо вирішити без усвідомлення себе суб'єктом життя, власного покликання, життєвої мети. Становлення особистості сучасних школярів відбувається на тлі бурхливих політичних процесів, російської

агресії та перманентної економічної кризи, що лише поглиблюють настрої розчарування, зневіри у власних силах та життєвих перспективах. Така ситуація потребує уваги до внутрішнього світу школярів, а особливо учнів основної та старшої школи, які готуються до самостійного життя, будують плани на майбутнє, намагаються визначитися з пріоритетами. У цьому розумінні позакласна діяльність володіє значним потенціалом і можливостями з виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної та старшої школи.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Зазначена проблема знайшла відображення у наукових дослідженнях філософів (Г. Горлак, М. Горлач, В. Огнев'юк, В. Кремень), психологів (Г. Балл, І. Бех, А. Леоньєв, В. Чудновський) та педагогів (Ю. Стежко, І. Яшук), що свідчить про її значущість та перспективність.

Мета статті – розглянути активні та інтерактивні форми й методи виховання смисложиттєвих цінностей школярів основної та старшої школи в позакласній діяльності.

Вклад основного матеріалу дослідження. Виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної та старшої школи є важливим напрямом підготовки дітей до життя та їх самореалізації. Ефективними в цьому контексті є активні та інтерактивні форми й методи роботи. Якщо активні форми і методи використовуються здебільшого з метою активізації виховної діяльності, то інтерактивні ґрунтуються на суб'єкт-суб'єктній взаємодії учасників виховного процесу і, окрім пізнавальної, мають яскраво виражену соціальну спрямованість. Інтерактивні форми та методи роботи розглядалися нами як діалогічні, а то й полілогічні, де кожен може висловити свою думку, навіть якщо вона не співпадає з іншими. Важливою є можливість не лише висловитися чи відстояти свою думку, а обмінятися поглядами, думками, досвідом щодо проблеми, уміння працювати в команді, робити свій внесок у загальну справу, шукати спільне рішення попри розходження у думках.

Якщо в активних формах і методах акцент робиться на взаємодії педагога й учня, то в інтерактивних формах взаємодія має бути як між дорослим і дитиною, так і між дітьми.

Організація та проведення інтерактивних форм роботи поєднує життєві компетенції (здатність аналізувати, співставляти, аргументувати, узагальнювати, виконувати творчу та пошукову роботу), смислотворчість (усвідомлене ставлення до діяльності, оцінка явищ, подій, власних здібностей і можливостей, творення нового, набуття досвіду, вироблення цінностей, смислів, розширення моральної самосвідомості), свободу вибору (право особистості визначати власні пріоритети, обумовлене моральними переконаннями, прагненнями, інтересами та життєвими цілями особистості) і рефлексію (процес пізнання самого себе, дослідження своїх можливостей і здатностей, саморозвитку, станів, а також переосмислення власних цінностей).

Опитування вчителів показало, що активні та інтерактивні форми та

методи є дієвими у вихованні смисложиттєвих цінностей у школярів основної та старшої школи та сприяють формуванню інтересу до смисложиттєвої сфери (32,2%); підвищенню рівня активності в дітей (31,4%); їхньої самостійності (26,5%); емпатії (23,1%); здатності осмислювати події свого життя, інформацію (19,8%); сприяли проявам тих моральних якостей, які рідко проявляються в житті, однак є важливими у моральному житті особистості (15,4%); набуттю досвіду командної роботи (12,8%); підтримки (11,9%); поваги до думки оточуючих (10,5%); навичок партнерської взаємодії (9,7%); а також мали позитивний вплив на професійну мотивацію педагога (8,5%).

Поширеною формою позакласної виховної роботи є виховні години, які передбачають створення оптимальних умов для спілкування класного керівника з учнями з метою виховання в них смисложиттєвих цінностей.

Виховну годину краще всього будувати як відверту, довірливу розмову, і в її організації звертати увагу на систематичність подання матеріалу, добір цікавої дітям тематики. Як правило, виховні години присвячуються актуальним проблемам, які стосуються осмисленого ставлення до життя, смислу і мети життя, подолання протиріч, життєвих криз чи проблем, визначення перспектив тощо. Проведення виховних годин має здійснюватися за планом, систематично. Увага має звертатися на позитивну подачу матеріалу, в оптимістичному ключі, у зв'язку з життям. Спілкування на виховних годинах здійснюється з опорою на думку школярів, з урахуванням їхніх особистісно-психологічних особливостей, що давало б змогу розвивати критичне мислення, конструктивізм. Як правило, педагог намагається залучити усіх учнів до спільної розмови, дати змогу кожному висловити свою точку зору.

У розроблених нами виховних годинах для учнів 5-11 класів з виховання смисложиттєвих цінностей велика увага приділяється ставленню особистості до себе; розумінню себе та власних моральних потреб. Виховання смисложиттєвих цінностей на виховних годинах в основній і старшій школі включає наступні напрямки:

- ставлення до себе (самопізнання, самооцінка, самоприйняття);
- цінність людського життя та шляхи самореалізації;
- смисл життя і мета життя;
- життєві плани та перспективи;
- життєві випробування, труднощі та потенціал людини;
- смисложиттєві цінності;
- творення людиною себе та власної долі.

Однією з ефективних форм роботи є етична бесіда, спрямована на вироблення в учнів умінь і навичок моральної поведінки, оволодіння такими смисложиттєвими цінностями, як гідність, свобода, любов, справедливість.

Педагогам доводилося враховувати той факт, що інформацію про смисложиттєві цінності діти отримують з різних джерел (сім'я, школа, ЗМІ, вулиця), яка буває не лише доволі суперечливою, а й хибною, що

позначається на переконаннях та поведінці школярів. Це потребує уваги до моральної сфери школярів основної та старшої школи в етичних бесідах, які зазвичай будуються в формі діалогу, що допомагає дітям краще виразити свої моральні переживання, почуття, сформулювати й узагальнити думки, краще зрозуміти сутність смисложиттєвих цінностей.

При підготовці до проведення етичних бесід вчителі мають :

- визначити тему, мету, завдання етичної бесіди;
- враховувати вікові особливості та інтереси дітей, їхні моральні потреби;
- мотивувати і зацікавити дітей та запропонувати їм завдання ще на етапі підготовки;
- пов'язати тему етичної бесіди з реальним життям;
- долучати до участі в етичній бесіді усіх учнів, оскільки думка кожного є важливою для педагога;
- з метою посилення виховного ефекту вчителі широко використовують цікаві матеріали (відео-, фото-, аудіо-, Інтернет), різноманітні виховні методи і прийоми, спрямовані на активізацію учнів;
- намагаються передбачити вплив бесіди на емоції та поведінку школярів;
- забезпечують зв'язок етичної бесіди з позакласною роботою чи КТС (колективними творчими справами).

В етичних бесідах піднімаються проблеми, які хвилюють в першу чергу самих учнів. Тематика етичних бесід зумовлена запитам та потребами школярів, а також викликами життя. В етичних бесідах обговорюються проблеми і наслідки ризикованої поведінки підлітків, незадоволеності життям, ефективні стратегії поведінки, приклади розуміння свого призначення, смислу життя та необхідності змінюватися самим. Підліткові кризи є не лише проблемою для дорослих, а й для самих підлітків, які не знають як собі зарадити. Практика показує, що етичні бесіди допомагають школярам краще осмислити власні вчинки, опанувати з розчарування чи проблеми, орієнтуючись на позитивні приклади та установки. В етичних бесідах важливою є думка однолітків, які також мають схожі проблеми чи цікавилися ними, а тому вчителю важливо спрямовувати бесіду в потрібне русло, підкріплюючи важливі положення прикладами та аргументами.

Якщо у роботі з молодшими і старшими підлітками переважно використовуються етичні бесіди, то у роботі зі старшокласниками більш дієвими є сократівські бесіди, на основі суб'єкт-суб'єктних стосунків педагога та учнів. Як правило сократівські бесіди будувалися в вигляді діалогу-обговорення актуальних потреб старшокласників, важливих світоглядних питань. Через послідовно поставлені запитання та відповіді на них, учитель підводить дітей до правильних висновків. Запитання для обговорення педагога також можуть запозичити із бесід Сократа та з сучасного життя. Наведемо декілька з них:

- *Хто отримує більше задоволення: той, заради кого роблять*

добро, чи той, хто сам його робить?

– Що краще: синиця в руці чи журавель у небі?

– Що краще: ставити перед собою цілі, яких легко можна досягти, чи такі, до яких треба йти все життя?

– Чи може бути справедливим життя?

– Чи позбавляє дисципліна свободи?

– Чи щасливий той, у кого є все, чого він забажає?

– Ким краще бути: тим, хто любить, чи тим, кого люблять?

Підготовка до сократівських бесід вимагає від педагога чіткого розуміння морально-етичних категорій справедливості, гідності, свободи, любові; філософського осмислення життя; урахування вікових особливостей старшокласників; уміння вести діалог, ставити запитання, спираючись на моральний досвід дітей, та крок за кроком підводити їх до потрібного висновку. На початку сократівської бесіди, як правило, проводиться етична розминка чи пропонується учням мотиваційні вправи, з тим, щоб зацікавити та налаштувати на відверту розмову. Організуючи сократівську бесіду, педагоги мають брати до уваги її тривалість. Сократівська бесіда не повинна надто затягуватись і завершуватись одразу після досягнення кульмінації, щоб не втомлювати учнів. Типовим варіантом фіналу може бути робота в етичних щоденниках, де діти записують свої думки чи враження щодо обговорюваної проблеми. Оскільки сократівські бесіди присвячені смисложиттєвим цінностям і їх пошукам старшокласниками, їхні думки та записи в етичних щоденниках носять особистий характер. Часто учні пишуть про те, до чого би вони хотіли повернутися аби дізнатися про це більш детально, на що їм варто було би звернути увагу. Тому педагоги можуть лише з дозволу учнів чи за їхнім проханням, читати та аналізувати етичні щоденники. Сократівські бесіди мають проводитися постійно, але не часто, щоб формувати в учнів звичку до аналізу смисложиттєвих проблем. Організуючи сократівські бесіди, педагоги можуть використовувати доцільний музичний фон, репродукції картин, фрагменти з кінофільмів, творів світової й української літератури. Такі бесіди стають своєрідною традицією в спілкуванні педагога зі старшокласниками. Як приклад, можна навести враження школярів про етичні та сократівські бесіди, які брали участь в експериментальній роботі. «Етичні бесіди навчили мене замислюватися над тими речами, які були поза моєю увагою. Я завжди думала, що батьки мають піклуватися про те, якою я виросту. А виявилось, що я сама» (Олеся Р.). «Я хочу подякувати моєму педагогу, Наталії Іванівні Коваленко, за сократівські бесіди, де вона ставила непрості, але цікаві запитання. Пошук відповіді хоча і займав чимало часу, але це дозволило мені зрозуміти, що в житті не має готових рецептів і шукати відповіді ми маємо самі» (Людмила К.). «Був момент у житті, коли весь світ мені здавався несправжнім. Кому вірити? Куди йти? Що робити? І тут обговорюється така тема про самопізнання. Цей день став поворотним для мене. Я не пам'ятаю, що тоді говорила я сама, але запам'ятала чітко

починати треба з себе» (Каріна В.).

Перехід до підліткового віку супроводжується зменшенням ролі дорослих у житті дитини, формуванням самостійності, бажанням виконувати нові соціальні ролі, що визначає такі якості, як: самооцінка, критичність, соціальна активність; прагнення самостійно розібратися в складних моральних питаннях; здатність до смисложиттєвого осмислення дійсності. Тому важливо залучати дітей до дискусій, під час яких вони б могли висловити свою думку щодо моральних проблем з метою пошуку смислу життя, характеристики найважливіших смисложиттєвих цінностей.

Як правило, дискусіям передують відповідна підготовка, а також використання активних форм, серед яких доцільним є «Відкритий мікрофон», який дає змогу учням бути почутими. «Відкритий мікрофон» надає шанс не лише висловити думку, міркування, позицію, а й незгоду з якимись сторонами життя, спонукає однолітків і дорослих до вирішення наболілих проблем. Тут важлива роль відводиться вчителю, який мав допомогти учням у підготовці до участі у «відкритому мікрофоні», спонукати учнів до відкритості, справедливості і, водночас, виховувати уміння аргументувати, використовувати об'єктивну критику, не переходячи на персоналії та образи. При організації «відкритого мікрофону» вчителям потрібно було звертати увагу на організаційну, технічну, змістовну й естетичну сторони такої форми роботи. Теми виступів у «відкритому мікрофоні» може формулюватися таким чином: «Що я хотів(ла) би сказати...», «Хочу привернути Вашу увагу...», «Давайте шукати рішення...», «Прошу слова». Перш ніж працювати у режимі «відкритого мікрофону», учитель пояснював учням, що усі виступи будуться за схемою: «Теза – аргумент – ілюстрація».

З точки зору школярів, найбільшою проблемою для сучасної молоді є: обмеженість перспектив в Україні через корумпованість суспільства; боротьбу України за свою територіальну цілісність, відсутність правової держави в Україні; перманентні кризи в політиці і економіці, які негативно позначаються на смисложиттєвих цінностях молоді, змушуючи її планувати життя за межами України. Тоді як самі школярі мали би бажання самореалізуватися в Україні, що для них дуже важливо.

Якщо у роботі зі школярами середньої ланки здебільшого використовуються міні-дискусії, то зі старшокласниками – дискусії, брейнинг.

Міні-дискусії, зазвичай, використовуються з метою актуалізації етичних знань про базові смисложиттєві цінності, пошуку смислу життя, усвідомлення своїх вчинків і життєвого досвіду, уміння визначати важливі і другорядні цілі та ін. Міні-дискусії дають змогу дітям не лише висловлювати власні судження, але й привчати до культури дискутування. Зокрема, учням радять: чітко формулювати думку, дотримуватися певної логіки, бути послідовним, підкріплювати власні думки аргументами, дотримуватися мовленнєвої культури, не перебивати, не підвищувати голос, говорити чітко та спокійно, закінчувати думку узагальненням,

висновками.

Так, у проведеній міні-дискусії для семикласників «Чи вміємо ми цінувати людей на своєму життєвому шляху» розглядалися наступні питання:

- Що означає цінувати людей?
- Чи одне й те саме цінувати людей і використовувати їх?
- Чи можна вимагати поваги до себе, принижуючи інших?
- Чи позначаються помилки, які ми допускаємо у житті, у ставленні до нас інших людей?
- Чи вміємо ми виявляти свої достоїнства?
- Чому потрібно людей цінувати?

Такі міні-дискусії стимулюють школярів до самопізнання, об'єктивної самооцінки та самоаналізу, спонукають замислитися над важливими питаннями. Для учнів 5-9 класів можна провести ряд міні-дискусій з наступних тем:

- Чи потрібно шукати смисл життя?
- Смыслжиттєві цінності та як без них жити?
- Бути гідним власного вибору.
- Свобода та сваволля.
- Чи повинні друзі допомагати нам у досягненні мети?
- Якщо мета не одна...
- Критика та самокритика.
- Чи можна цивілізовано відстоювати гідність?
- Правда в кожного своя чи одна на всіх?
- Якою буває любов?
- Любов та егоїзм.

У процесі міні-дискусій школярі роблять висновок, що смысложиттєві цінності є характеристикою моральної зрілості особистості, яка добре розуміє, чого вона прагне у житті, якою хоче бути: «Дуже важливо знати, що для тебе важливе, а що другорядне», «Кожен має у душі те, заради чого живе і що має для нього величезне значення», «Досягають успіху як правило ті, хто добре усвідомлює свої сили й здібності та наполегливо, крок за кроком, прямує до мети», «Коли людина не знає, чого вона хоче, не намагається зрозуміти саму себе, то може стати іграшкою в чужих руках», «Можна змінюватися самому, можна змінювати свої цілі у житті, але не можна зраджувати своєму серцю».

Разом з класними керівниками учні визначають, що найбільше заважає в осягненні смислу життя та виробленню власних смысложиттєвих цінностей:

- копіювання інших;
- заздрість;
- зосередженість на минулих успіхах чи заслугах;
- ставлення до себе як об'єкта, а не суб'єкта життя;
- переконання, що існує лише один вірний шлях;
- негативне програмування;

- пошук винних у своїх невдачах;
- невизначеність;
- залежність від чужої думки.

Натомість, школярі визначили сім кроків, які би допомогли би виробити власні смысложиттєві цінності:

- зрозумій, чого насправді хочеш;
- обирай тільки гідну мету;
- чітко визнач цілі та задачі: що ти маєш робити в першу чергу, а що потім;
- не лінуйся, роби щось щодня заради мети;
- вір у себе;
- не бери на себе більше, ніж можеш; не намагайся когось обігнати;
- обирай свій шлях і будь на ньому першим!

Доцільним є також використання рольових і ділових ігор. У цьому випадку рольові ігри характеризуються поставленою задачею чи проблемою, яка вирішується в процесі розподілу ролей, а ділові ігри є імітаційним моделюванням різних явищ чи дій, реальної діяльності, що допомагає школярам в ігровій діяльності краще зрозуміти ситуацію та набути навичок конструктивної взаємодії.

Так, у сюжетно-рольовій грі «Життєві уроки від Аліси з Країни Чудес» та «Дружні поради Маленького Принца» учні розподіляють між собою ролі за персонажами відомих творів та розігрують сценки, використовуючи цитати з твору. Наприклад, у сюжетно-рольовій грі «Життєві уроки від Аліси з Країни Чудес» Кіт запитував у дітей: «Чи маєте Ви мету?», після чого інші герої намагалися допомогти Алісі та дати їй свої підказки як не заблукати у житті. Серед підказок використовувалися цитати з твору, які діти повинні були розтлумачити для інших.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок.

Таким чином, активні та інтерактивні форми та методи є ефективними у вихованні смысложиттєвих цінностей у школярів основної та старшої школи та можуть використовуватися в масовій практиці. З огляду на досліджувану проблему перспективною вбачається розроблення особистісно орієнтованої технології виховання смысложиттєвих цінностей у школярів та створення відповідних виховних програм.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Рефлексія в духовному саморозвитку особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2012. – №1. – С. 30-37.
2. Пустовіт Г.П. Інтерактивні методи навчання і виховання у позашкільному навчальному закладі / Г. П. Пустовіт // Інноватика у вихованні: зб.наук.пр. Вип 2/ Упор. О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне: РДГУ, 2015. – С.35-48.
3. Zhurba K. Problems of education in young of meaning life values (ethical and philosophical aspects)/ K. Zhurba // Kelm: scientific issuen of

knowledge, education, law and management /Fundacja Oswiata i Nauka Bez Granic PRO FUTURO. – #1 (5). – 2014. – P.121-125.

4. Zhurba K. Urbringing of vital values among pupils: psycho educational aspect / K. Zhurba// Vocational training some problems and contexts: Monografia / Ed.: H. Bejger, H. Rusyn. – Chelmskie Towarzystwo Naukowe, 2016. – P. 239-250.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Bekh I. D. Refleksii v dukhovnomu samorozvytku osobystosti [Reflexion in the spiritual self-development of the individual] / I. D. Bekh // Pedahohika i psyholohiia. – 2012. – #1. – S. 30-37. (in Ukrainian)
2. Pustovit H.P. Interaktyvni metody navchannia i vykhovannia u pozashkilnomu navchalnomu zakladi [Interactive methods of teaching and upbringing in an out-of-school educational institution] / H.P.Pustovit // Innovatyka u vykhovanni: zb.nauk.pr. Vyp 2/ Upor. O. B. Petrenko, N. M. Hrynkova, T. S. Tsipan ta in. – Rivne: RDHU, 2015. – S.35-48. (in Ukrainian)
3. Zhurba K. Problems of education in young of meaning life values (ethical and philosophical aspects) / K. Zhurba//Kelm: scientific issue of knowledge, education, law and management/ Fundacja Oswiata i Nauka Bez Granic PRO FUTURO. – #1 (5). – 2014. – P.121-125. (in English)
4. Zhurba K. Urbringing of vital values among pupils: psycho-educational aspect / K. Zhurba// Vocational training some problems and contexts: Monografia / Ed.: H. Bejger, H. Rusyn. – Chelmskie Towarzystwo Naukowe, 2016. – P. 239-250. (in English)

Аннотация. В статье освещены активные и интерактивные формы и методы воспитания смысложизненных ценностей у школьников основной и старшей школы во внеклассной деятельности. Воспитание смысложизненных ценностей у школьников основной и старшей школы является важным направлением подготовки детей к жизни и их самореализации. Охарактеризована внеклассная деятельность как обладающая значительным потенциалом и возможностями по воспитанию смысложизненных ценностей у школьников основной и старшей школы. Доказано, что активные формы и методы используются с целью активизации воспитательной деятельности, интерактивные – основываются на субъект-субъектном взаимодействии участников воспитательного процесса и имеют познавательную и социальную направленность. Организация и проведение интерактивных форм работы объединяет жизненные компетенции, смыслотворчество, свободу выбора и рефлексию. В статье раскрыты такие формы работы как: воспитательные часы, этическая беседа, сократовская беседа, дискуссии, мини-дискуссии, сюжетно-ролевые и деловые игры и методика их подготовки и проведения,

целесообразность использования

Ключевые слова: смысложизненные ценности, активные и интерактивные формы и методы, ученики основной и старшей школы, внеклассная работа.

Abstract. The article deals with active and interactive forms and methods of education of basic life values of basic and high school pupils in out-of-school activities. The upbringing of basic life values in schoolchildren of basic and high school is an important direction for preparing children for life and for their self-realization. The out-of-school activity is characterized as a significant potential and opportunities for formation of basic life values among pupils of basic and high school. It is proved that active forms and methods are used for the purpose of activating educational activity, interactive ones are based on the subject-subjective interaction of participants in the educational process and have cognitive and social orientation. The organizing and conducting of interactive forms of work combines vital competencies, cognition, freedom of choice and reflection. The article deals with such forms of work as educational hours, ethical conversation, Socrat conversation, discussions, mini-discussions, story-role and business games and the methods of their preparation and carrying out, practicability of their use.

Keywords: basic life values, active and interactive forms and methods, pupils of basic and high school, out-of-school activity.

Стаття надійшла до редакції 11.10.2017

Л. М. Заліток

КАЗКОТЕРАПІЯ ЗА ВАСИЛЕМ СУХОМЛИНСЬКИМ

Анотація. У статті висвітлені ідеї В. О. Сухомлинського про вплив казки на виховання та навчання молодших школярів. Визначені основні форми роботи з казкою у Павлівській середній школі, а саме: прослуховування казок; читання та обговорення творів; виготовлення і добір ілюстрацій; інсценізація; складання казок. Виокремлено погляди педагога на використання казки у навчанні дітей з особливими потребами. Подано приклад діяльності кімнати Казки. Обґрунтовано доцільність використання досвіду В. Сухомлинського в сучасних навчальних закладах.

Ключові слова: В. О. Сухомлинський, казкотерапія, казка, виховання, навчання, засіб виховання, молодші школярі.

Постановка проблеми. Серед багатьох течій сучасної педагогіки усе більшої популярності набуває такий напрям, як артпедагогіка, що передбачає залучення дітей до різних видів художньо-творчої діяльності (музичної, образотворчої, художньо-мовленнєвої, театралізовано-ігрової тощо) задля формування основ художньої культури, соціальної адаптації